

rufende Herr, der Aufbieter des Volks zu irgend einer gemein-schaftl. Unternehmung) itd. Markovič naš pravi: fhupán et fupán a rad. hebr. sub — canescere et slav. pan (dominus), sub-condominus cf. Schulze, Schöpfe, Chefe (Gloss. slav.).

Slovénili so prej nemški Amt — župa, in Amtmann = župan; in bili so celo taki, kateri so to besedo izpeljevali iz sub-amt! V starih spisih se bere kej različno: *Zovnérog*, cuppan, zuppan, zupan, jupan, jopan, sopan, shopan itd. — Dobrovský mēni, da je pan gotovska beseda fana, in da je jopan iz bavarskega, koroškega narečja, v katerem so djali žopan — župan, kakor Žid t. j. Jud (v. Slavin), in v pismu do našega Vodnika pravi, da besedo shopán pustimo Nemcem (Schöppe, cf. Schöppel — Schöppl, Assessor, Beisitzer, Schöpfe, Schöffe, Scheffe od schaffen, schöpfen = Rath, Recht vid. Adelung.)

U. In kaj uči Miklosič?

T. „Župan — mal' velik' županja uxor župani; ž'panj adj. serb. župan croat. župnik parochus, magy. ispán, unde slav. quibusdam špan habd. villicus . . goth. siponeis discipulus. Grimm. gram. 2. 180“.

P a š n i k.

Učitelj in sv. pismo. Sv. pismo je knjiga vseh knjig. Naj bo tudi učitelju naj imenitnejša knjiga.

Sv. pismo poterjuje učenika v verskem in nravnem življenji, mu bistri pamet, mehča serce in voljo, pa mu je tudi zvesti kašipot in svétnik v njegovem posebnem poklicu.

Učitelj je učenik in rejnik, in za ta dvojni posel najde dosti zlatih nauk v sv. pismu.

Prepričajmo se nekoliko tega. Bog sam je verhovni in prvi rejnik in izobraževavec človeškega rodú. On odgojuje in vodi cele narode in ljudstva; odgojuje in izobražuje pa tudi posamesnega človeka.

V sv. pismu se to naj lepše pokaže. Zgodbe in nauki v sv. pismu stare in nove zaveze nam kažejo, kako je Bog vodil in izrejeval človeka od njegovih mladih nog, od prvega Adama noter do moških let do drugega Adama — do zveličarja. Kdor tedaj ljudi uči in vodi, posnema Bogá. Kje pa se more

učitelj, ki svojo službo po keršansko opravlja, bolj tega naučiti, kakor iz sv. pisma, kje drugod more zajemati čiste vode, kakor iz pravega vira?

Če učitelj svojo učenost zajema iz sv. pisma, ne bo se motil. Sv. pismo je božja beseda, in v njem se najde večno življenje; božje razodenje se v njemu bere. Kolika tolažba za učenika, ker pozna bukve, na ktere se sme zanašati, katerim se more v vseh rečeh verjeti; kajti mnogo je bukev, ktere govoré od odgoje pa tudi trosijo malovredne nauke, kateri učiteljem in učencem glave begajo.

Še eno gre tukaj premisliti. Učenik mora vedno svariti, priganjati, žugati in grajati. Če pri tem navede povesti iz sv. pisma in se posluži besed sv. pisma, mora to veliko bolj veljavno biti, kakor, ako bi razkladal svojo modrost, ali besede drugih pisateljev, v katerih se dostikrat ne vé, ali so po kerščansko mislili, ali ne. To se pa ne razumé tako, kakor da bi učenik vsaki čas in povsod besede sv. pisma imel na jeziku; to pametni odgoji na ravnost nasprotuje, — ampak ko pride prilika za to, naj jih tako napeljuje, da sami spoznajo, koliko je njih ravnanje in obnašanje drugačno od življenja pravičnih v stari in novi zavezi, in potem naj jim pa navaja besede sv. pisma, ktere od tega tako in tako govoré. Takošno ravnanje bo zanesljivo gospod Bog blagoslovil.

Sv. pismo se pa razdeljuje v zgodovinski in podučni del. Ko bi kdo vse nauke, kateri so v teh knjigah zapisane, nabrali hotel, bi dobil zopet cele knjige. Hočemo tukaj navajati le nekoliko poglavitnih točiek, ktere, ko bi se spolnovale, bi pripomogle, da se mladost izreja po keršansko; iz teh pa se morejo druge izpeljavati. *)

(Prih. dalje.)

Šolsko blagó.

Pogovor v šoli. Učitelj: »Otroci! zapisali bote imena vseh priidelkov, ki jih ljudje jeseni domú spravljajo; preden pa to storite, naštejte, Jaka, naj pred sadje, ki je bilo naj pozneje zrelo!« . . .

Učencec Jaka šteje: »orehi, kostanj, jabelka« . . .

Učitelj: »Kako pa se sadje naj bolje shranuje, kdo vé?«

*) Ravno sedaj so prišle na svetlo, in so pri bukvovezu Ničmanu na prodaj mične molitvene bukvice z imenom „Marija naša pomočnica“, v katerih je vpleteno mnogo naj lepših izrekov iz svetega pisma. Priporočamo jih torej posebno tudi učiteljem.